

Plán péče
o
přírodní památku
OPUKOVÝ LOM PŘEDNÍ KOPANINA

na období
2017-2026

1. Základní identifikační a popisné údaje

1.1 Název, kategorie, evidenční kód ZCHÚ a kategorie IUCN

Název
 Kategorie PP Opukový lom Přední Kopanina
 Evidenční kód 1109
 Kategorie IUCN III. - přírodní památka

1.2 Platný právní předpis o vyhlášení ZCHÚ

vydal: NV Praha
 číslo: 5/1988 Sb. NVP
 dne:
 účinnost:

Poznámka: bylo vydáno nařízení č. 13/2006Sb hl. m. Prahy, kterým bylo pozměněno vymezení PP

1.3 Územně-správní členění a překryv s jinými ZCHÚ

Kraj hlavní město Praha
 Obec s rozšířenou působností
 Obec Praha 6
 Katastrální území Přední Kopanina
 CHKO -

1.4 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Katastrální území: Přední Kopanina

Číslo parcely podle KN	Druh pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
409/1	zahrada	18	3364	1565
409/3	zahrada	18	2681	1150
409/5	zahrada	429	402	282
416	ostatní plocha	123	513	513
438/2	ostatní plocha	352	2000	2000
705/1	ostatní plocha	382	3010	3010
705/2	ostatní plocha	352	934	934
705/3	ostatní plocha	352	6888	6888
705/4	ostatní plocha	352	324	324
707/4	orná půda	416	2675	2675
CELKEM				19341m²

Ochranné pásmo není vyhlášené, je jím tedy dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. pás do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ.

1.5 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	19,3			
vodní plochy	0		zamokřená plocha	
			rybník nebo nádrž	
			vodní tok	
trvalé travní porosty	0			
orná půda				
ostatní zemědělské pozemky	2,997			
ostatní plochy	16,34		neplošná půda	
			ostatní způsoby využití	
zastavěné plochy a nádvoří	0			
plocha celkem	19,34			

1.6 Hlavní předmět ochrany

1.6.1 Předmět ochrany podle zřizovacího předpisu

Opukový lom Přední Kopaniny – odkryv bělohorských opuk, vyhodnocený profil hranicí cenoman – spodní turon

1.6.2 Hlavní předmět ochrany – současný stav

A. přírodní společenstva

název společenstva	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis biotopu společenstva
Fragmenty skalní stepi <i>Festucion valesiaca</i> a květnaté stepi <i>Bromio erecti</i>	cca 5 %	

C. objekt neživé přírody

útvár	geologické podloží	popis výskytu útvaru
Profil s křídovými sedimenty (stratotyp korycanského a bělohorského souvrství – profil cenoman – spodní turon)		stratigrafie patrná na odkryvech popsáných v kap. 2.2

1.7 Cíl ochrany

Zajistit nerušenou existenci geologických objektů. Umožnit jejich další studium. Zachovat poslední zbytky přirozených společenstev (skalní step) a zajistit lomové stěny.

1.8 Předmět ochrany EVL anebo PO, s kterými je ZCHÚ v překryvu

Přírodní památka není součástí žádné evropsky významné lokality ani ptačí oblasti.

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět a cíl ochrany

2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních podmínek

2.1.1. A Geologie

Rozsáhlým stěnovým lomem byly odkryty tzv. zlaté opuky bělohorského souvrství, v současné době jediný větší odkryv bělohorských opuk na území Prahy. Geologický profil odkrytý v tomto lomu je uznán za stratotyp bělohorského souvrství a je zde definována hranice mezi korycanskými vrstvami a bělohorským souvrstvím. Lom leží na jihozápadním okraji Prahy a tvoří ho dvě části – jižní, ve které v současné době neprobíhá těžba a kde v minulosti vznikla černá skládka a severní část s kolmou lomovou stěnou, kde stále probíhá těžba zlaté opuky. Délka lomu ve směru sever – jih je cca 250m, výška lomové stěny je cca 12m. Původní stratotypový profil je popsán v práci V. Zieglera (1994) se nachází na západním okraji lomu a je dne zcela zakryt černou skládkou. Stejný profil byl také odkryt na opačné straně v činné části lomu mimo původně vymezené území přírodní památky. Pod lomem vycházejí vrstvy korycanského a peruckého souvrství. Ze zkamenělin jsou uváděni mlži *Inoceramus labiatus*, hlavonožec *Mammites nodosoides* a hvězdice *Epiaster michelini*.

Činná část lomu je území bez botanického významu. Cenná stepní enkláva. kostřavová step svazu *Festuco valesiaca* Klika 1931 s fragmenty širokolisté květnaté stepi svazu *Bromion erectii*. Koch 1926 byla vymezena na území přírodní památky jen okrajově. Existence těchto cenných stepních společenstev je dána podložím tvořeným původními vápnitými minerálně silnými opukami, na nichž jsou vytvořeny dobré podmínky pro rozvoj plnohodnotných stepních rostlinných společenstev.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti

Zásadní lidskou činností, která umožnila vznik této přírodní památky, je těžba opuky. Mezi pražskými opukami a jejich lomy má zdejší ložisko a lom výjimečné postavení, obsahuje totiž 80 – 120cm mocnou polohu nazlátlé až načervenalé opuky, které se říkalo zlatá opuka a která byla a je oblíbeným sochařským a dekoračním kamenem. Navíc její lom je již dlouhou dobu nepřetržitě těženým jediným opukovým lomem na území Prahy.

Začátek zdejší těžby musel být už v 1. polovině 12. století, kdy z ní byla postavena zdejší rotunda sv. Maří Magdaleny. Opuky z Přední kopaniny byla také použita pro kostel sv. Cyrila a Metoděje v Karlíně a naposled také pro opravu věží baziliky sv. Jiří na Pražském Hradě.

Na mapě stabilního katastru Přední Kopanina z roku 1840 jsou zakresleny dva sousední opukové lomy asi 250-500m od kostela. Po roce 1948 se tyto dva lomy spojily do jednoho.

Současným vlastníkem lomu je společnost TATI s.r.o.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

Plán péče pro přírodní památku 2007-2016.

2.4 Škodlivé vlivy a ohrožení území v současnosti

Nejzávažnějším negativním, zásahem do území bylo nelegální zavezení jižní části lomu výkopovým materiálem, stavební sutí a zčásti i komunálním odpadem a zneprístupnění části původního profilu. Území přírodní památky mezi komunikací Do Roklí a příjezdovou cestou k lomu je značně zarostlá až neprostupná a v blízkosti lomu také se objevují jedinci bolševníku velkolepého.

2.5 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

Celé území ZCHÚ bylo rozděleno na segmenty (dílčí plochy) s víceméně stejnorodým charakterem. K rozlišení segmentů bylo využito výsledků terénní pochůzky a ortofotomapy Viz přílohu Mapa dílčích ploch.

Segment	Charakteristika a návrh opatření
1	Stavební objekty zařízení lomu – bez návrhu managementu, nerozšiřovat.
2	Počva lomu a lomová stěna a manipulační plochy – udržovat geologický profil přístupný, čistit od suti, profil a počvu u paty lomové stěny chránit před zarůstáním vegetací.
3	Porosty stromů –částečně zachovalé porosty svazu <i>Carpinion issler 1931 em. Mayer 1937</i> , částečně zachovalé listnaté porosty - druhotné porosty postupně převádět na přirozené druhové složení s převahou habru a dubu zimního s příměsí lípy. Zamezit zarůstání geologického profilu.
4	Mezofilní luční porost - pravidelně kosit jednou až dvakrát ročně, umožnit přirozené rozšiřování porostu na vytěžené plochy s výjimkou počvy bezprostředně u paty lomové stěny a geologického profilu.
5	Xerotermní společenstva - pravidelně jednou a ž dvakrát ročně pokosit (vhodnější spásání nebude zřejmě možné na tak malé ploše zajistit), umožnit přirozené rozšiřování porostu na vytěžené plochy, odvaly a asanovanou část plochy sousední černé skládky.
6	Černá skládka - v místě je patrné uložení materiálu, který má charakter komunálního odpadu. Jeho odvoz z nově vymezeného území PP je nutné bezpodmínečně požadovat, v ochranném pásmu je možné překrytí, dorovnání terénu a možná biologická nebo spontánní rekultivace. Dorovnání terénu lomovými odvaly je doporučeno.

2.5.1 Základní údaje o lesích

Na území přírodní památky nejsou pozemky určené k plnění funkcí lesa.

2.5.3 Základní údaje o objektech neživé přírody

Předmětem ochrany je v lomu odkrytý geologický profil křídovými sedimenty. Jedná se o uznaný stratotyp korycanského a bělohorského souvrství. Ložisko a lom Přední Kopanina jsou významnou geologickou lokalitou. V hornině je možno pozorovat místy drobné bioklasty a jehlice mořských hub, které se zde během vzniku sedimentovaly.

2.6 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních zásahů do území a závěry pro další postup

V ZCHÚ se v minulosti nepodařilo prosadit odpovídající management a JZ část lomu s popsáním geologickým profilem bal dokonce z části zavezena odvalovým materiálem a materiálem z nepovolené skládky. Tato vznikla 1990 – 1993 jako deponie výkopového a demoličního materiálu. V těle skládky je možné rozeznat různé typy odpadu, ale jsou i patrné např. zbytky plastů a odpady jiného původu, které připomínají odpad komunálního charakteru. Povrch skládky nebyl nijak upraven, ani zarovnán

zeminou, geologický profil byl naprosto znehodnocen. V důsledku této události a postupu těžby proto byly upraveny novým nařízením hranice památky.

V důsledku komplikované možnosti provádět management v území také dochází k ubývání ploch stepních společenstev a jejich zarůstání.

2.7 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Prioritním zájmem je zachování přístupného geologického profilu a vyloučení všech terénních úprav, při kterých by docházelo k navázkám nového materiálu. Z hlediska živé složky přírody je třeba upřednostňovat (s ohledem na stanoviště) xerofilní bylinná společenstva, mezofilní luční porosty a lesní porosty přirozeného složení.

Při realizaci managementu floristické složky respektovat prioritu geologických fenoménů a udržovat geologický profil a posunutí lomové stěny v důsledku pokračující těžby.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání

a) péče o nelesní pozemky

Ploch č.	Výměra (v ha)	Navrhované zásahy	Interval provádění
1	0,05	---	
2	0,97	odstraňování sutě, čištění geologického profilu	průběžně během roku, součást těžby
3	0,59	probírky, čištění geologického profilu	průběžně dle potřeby
4	0,25	kosení s odstraněním pokosení hmoty	1 – 2 x ročně – květen (event. srpen)
5	0,04	kosení s odstraněním pokosené hmoty	1 x ročně - květen
6	0,04	skládka	

3.2. Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Bez návrhu.

3.3 Řešení kolizí mezi zájmy ochrany přírody a prospěch zájmů ZCHÚ

Při realizaci managementu floristické složky respektovat prioritu geologických fenoménů a udržovat geologický profil a posunutí lomové stěny v důsledku pokračující těžby.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

Bez návrhu.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Území není vhodné pro rekreační nebo sportovní využití. Zpřístupnění území brání zejména těžební činnost.

3.6 Návrhy na vzdělávací využití území

Bez návrhu, nejedná se o volně přístupné území přírodní památky.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum území a monitoring

Pro aktuální stav je vhodné opakovat botanický průzkum pro zhodnocení stavu společenstev.

3.8 Vztah k jiným plánům péče

Navazuje na plán péče 2007-2016.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)

Druh zásahu (práce) a odhad množství (např. plochy)	Počet opakování	Orientační náklady za rok (Kč)	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Opakované zásahy			
Probírky , čištění profilu – segment 3	2	10 000	20 000,-
kosení ploch při horní hraně profilu - segmenty 1-2-3	10	4 000	40 000,-
C e l k e m (Kč)			88 000,-

4.2 Použité podklady a zdroje informací

Plán péče pro období 2006-2016

Ústřední seznam ochrany přírody - Rezervační kniha

Kříž J. (1999): *Geologické památky Prahy. Proterozoikum a starší prvohory.* – Český geologický ústav, Praha, 278 p.

Kubiková J., Ložek V., Špryňar P. et al. (2005): Praha. In: Mackovčín P., Sedláček M. [eds.], *Chráněná území ČR, svazek XII. - AOPK ČR et EkoCentrum Brno, Praha, 304 p.*

Moravec J., Neuhäusl R. et al. (1991): *Přirozená vegetace území hlavního města Prahy a její rekonstrukční mapa.* - Academia, Praha, 200 p.

4.3 Seznam používaných zkratk

Ohroženost druhů podle Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (*Příroda, Praha, 18: 1-166*).

C2 silně ohrožené

C3 ohrožené

C4a vzácnější taxony vyžadující další pozornost – méně ohrožené

Ohroženost druhů podle vyhlášky 395/1992 Sb.

SO silně ohrožené (v seznamu jako §2)

O ohrožené (v seznamu jako §3)

4.5 Plán péče zpracoval

OCP MHMP

Ing. Samuel Burian

Textové a tabulkové přílohy

Mapové přílohy

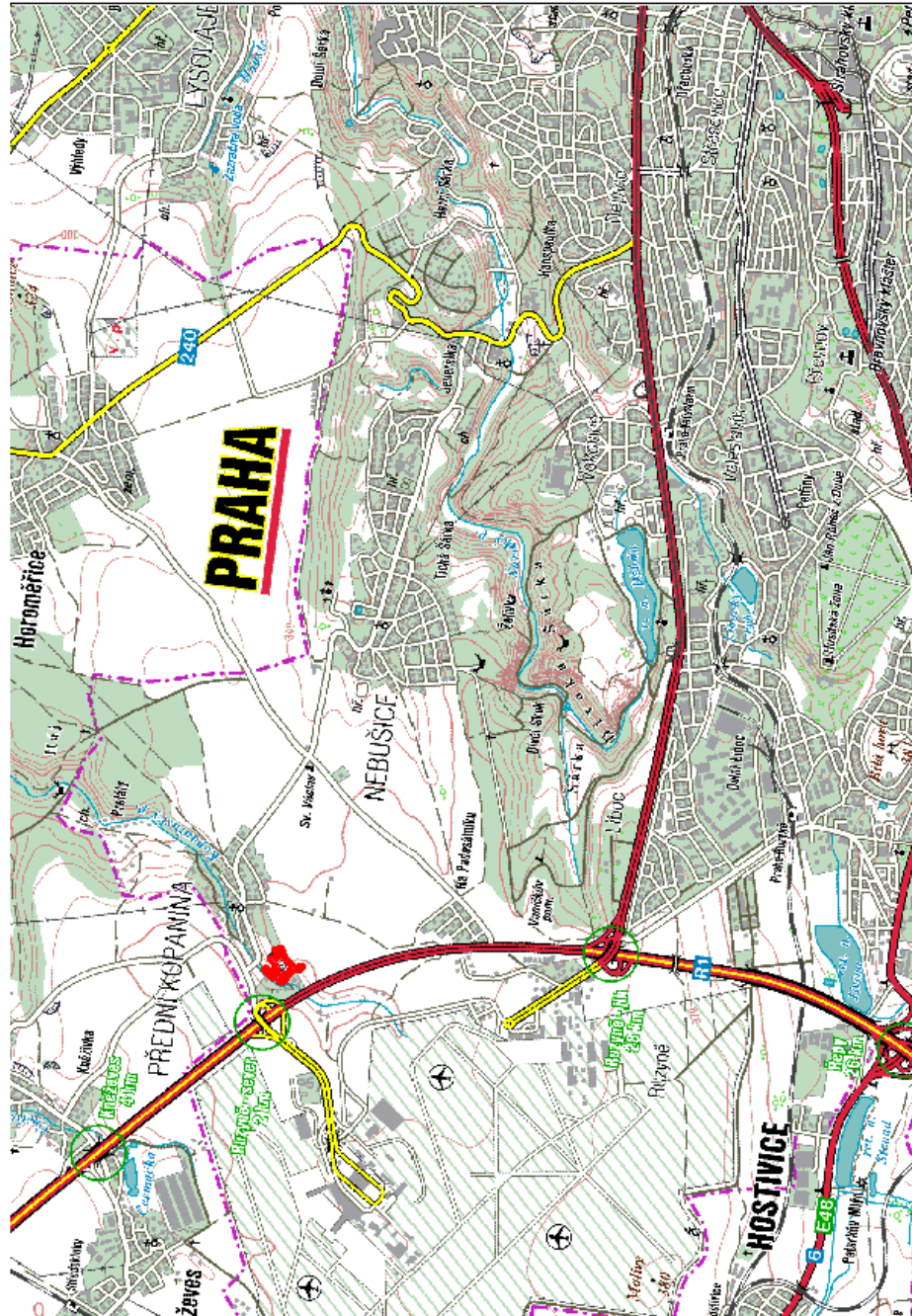
Mapa I   *Orientační mapa území*

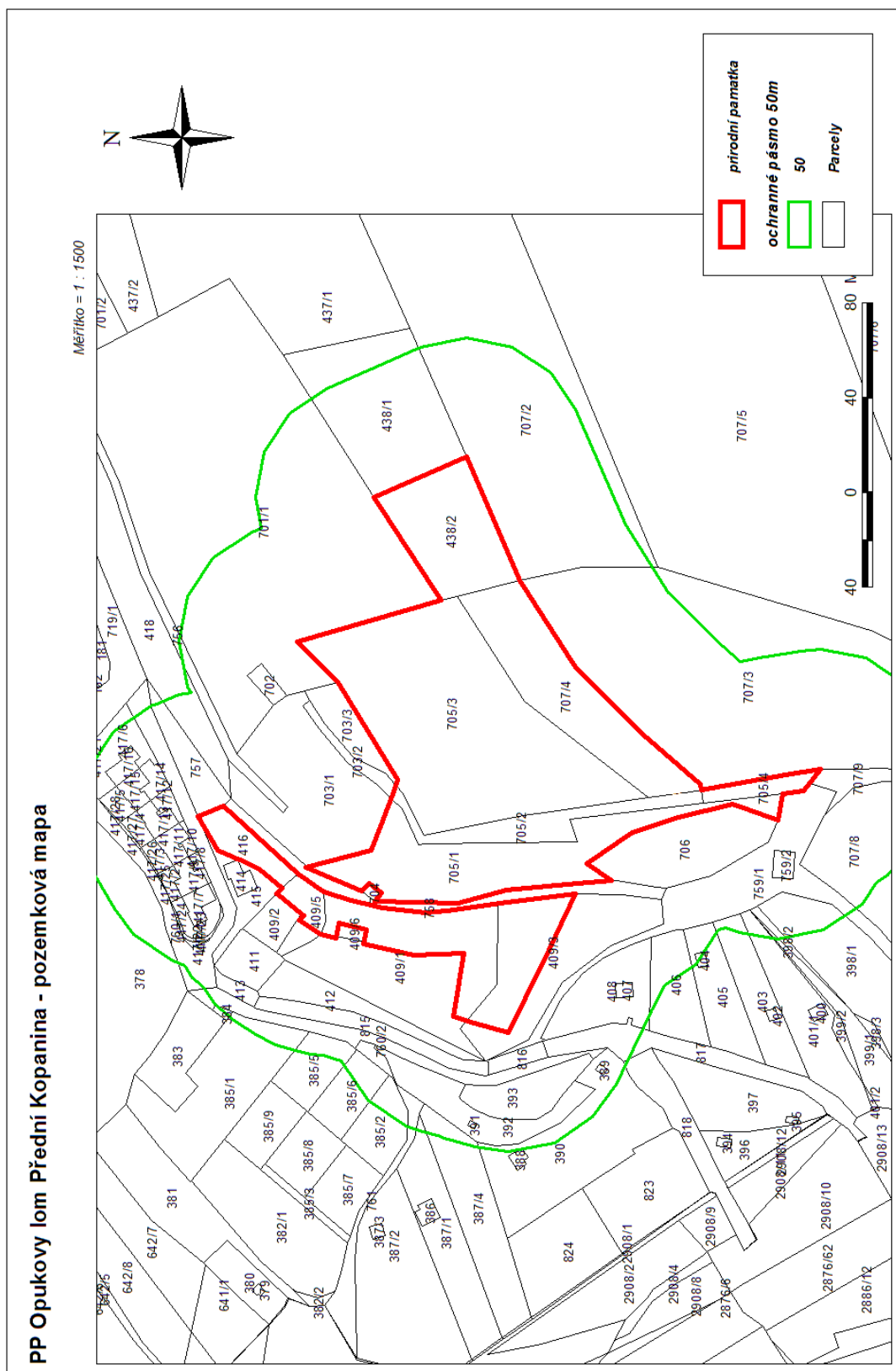
Mapa II   *Mapa parcelního vymezení*

Mapa III   *Mapa segmentů (dílčích ploch)*

PP Opukový lom Přední Kopanina

Měřítko = 1 : 40000

PP Opukovy lom Přední Kopanina - mapa dílčích ploch

Měřítko = 1 : 2000

Legend:

- přírodní památka
- dílčí plochy